

Kerstin, 42 år

GRUNDSKOLAN

Jag har förträngt nästan hela skolan. Jag kommer nästan inte ihåg nånting. Jag gick ju i normal klass första året. Ingenting sades och ingenting var konstigt. Nån gång på sommaren ringde dom till min mamma och sa att jag skulle flytta till specialklass för jag hade läs- och skrivsvårigheter. Och så var det med det. Det blev ett trauma för mej. Det fanns tydligen fler elever med problem och jag var väl kanske den mest uppstudsiga av alla.

Jag har ett tydligt minne av att jag kom till specialklassen och satte mej i bänken. Och sen bestämde jag mej för att jag ska inte lära mej nånting. Det var väl det att dom flyttade mej, att jag inte ville gå där. Vad fan ska jag gå där för? Dom påstår att jag inte kan och då ska jag väl visa att jag inte kan. Då ska jag inte lära mej nåt heller. Och den inställningen har väl kanske suttit kvar. Ja, den sitter väl bak i huvudet nånstans.

Jag ville ju gå i en vanlig klass. Det var alltid bråk om det. Och varje år gick jag till rektorn och frågade om jag inte fick byta klass. Vi försökte att jag skulle få byta skola också nån gång, bara för att se om det blev bättre. Men nej, det gick ju inte. Då skulle mina föräldrar ha behövt flytta, och det ville dom ju inte.

Alltså jag gick i specialklass sen ända till nian. Jag är emot specialklasser över huvud taget. Jag tycker eleven ska få välja. Man ska inte bli överkörd. Jag blev så fruktansvärt utanför av att gå i specialklass. Jag var den enda eleven i hela skolan som bodde i villa. Så dom i klassen mobbade mej för det och jag blev överklassungen. Dom som var utanför klassen mobbade mej för att jag gick i läsklass, plus att jag var överklass-tjej. Så jag blev väldigt utanför.

Det var ju aldrig roligt att gå i specialklass för man fick alltid höra av andra elever på raster och på fritt valt arbete: ”Det kan inte du veta. Du går ju i läsklass. Du kan inte tillföra något. Du är ju dum i huvudet.” Men

jag har aldrig sett mej som dum. Nej, det har jag inte. Men jag hade kort stubin, tog ganska mycket plats och lät inte nån köra över mej. Så har det nog varit privat också. Jag var arg. Jag tror att hade inte jag varit arg så hade jag nog inte överlevt.

Jag kommer ihåg att jag gick till nån logoped, eller vad det var, och satt där och traggade fram och tillbaka. Det var såna där lappar man satte ihop och, ja, alltså en massa olika. Alltså jag har gjort så mycket så jag kan inte komma ihåg. Det ena flyter ihop med det andra.

Skriva har nog alltid varit svårast, men det är ju läsningen man fokuserade på. Enstaka bokstäver och så där kan jag ju skriva. Det var inte problemet, utan det är när man sätter ihop sen, dubbeltecknat och, ja, allt det där. Jag skrev bara om jag måste. Och då måste det vara **stora** måsten i huvudet. Jag vet inte om det var i fyran eller femman som läsningen lossnade. Mamma och jag låg alltid och läste böcker på kvällarna. Hon har alltid **läst** väldigt mycket för mej. Sen när det lossnat, då läste jag hur mycket som helst, alltså böcker. Jag kunde läsa flera böcker i veckan, men det var av det som jag tyckte var roligt själv.

När jag skulle ha läxa så var det bråk, bråk, bråk, bråk. Varenda gång. Mamma har alltid fått **tvinga** mej att sitta ner. Just det här att jag inte ville sitta, alltså det var det som var det stora problemet. Jag **ville** inte sitta ner. Jag **ville** inte göra läxorna. Det var ju det som var det stora bråket, att göra läxorna över huvud taget. Det var stora sammandrabbningar nästan varenda gång jag hade läxa. Och vi hade ju ganska mycket läxor ändå. Vissa saker gjorde jag ju själv. Jag läste själv, men frivilligt har det aldrig varit. Och det var väl bara för att jag egentligen inte tyckte om skolan. Det ihop med att jag hade dom här problemen gör ju att det blev jobbigt. Men jag har aldrig skolkat. Det har jag nog haft för stor respekt för mina föräldrar för. Jag vet att dom skulle bli så ledsna om inte jag gick i skolan.

Engelskan gick inte så bra, men jag har alltid fått godkänt. Vi har ju rest så mycket så jag lärde mej engelska väldigt fort. Jag kan ju prata men inte skriva och inte läsa.

Matte gick bra ända fram till gymnasiet, men multiplikationstabellen har jag aldrig lärt mej. Jag höll på att traggla **länge** med det, men det gick inte. Det insåg jag. När jag skulle öva upp mej, innan jag började på komvux, då höll vi på att öva på det. När man sitter och övar med dom

här dataprogrammen, då överlistar ju jag dom och då klarar jag det. Men när jag själv ska göra det sen, då kan jag det inte.

Jag har ju alltid tyckt om historia och geografi. Sen om jag var **bra** på det, det kommer jag inte ihåg. Gymnastik och idrott har jag alltid gillat, och musik tyckte jag väldigt mycket om. Och teckning och sånt där. Träslöjd, kommer jag ihåg, var jag alltid arg för att man bara fick ha varannan termin.

Det pratades ju alltid om svårigheter i läsklassen. Det gjordes det, hela tiden. Och fröken förenklade. Vi hade ju skriftliga prov, men kanske inte lika mycket som dom andra eleverna. Allt var ju förenklat. När jag gick på högstadiet kommer jag ihåg att det var jag jättearg på också. Om jag ska ut i verkligheten så hjälper det ju inte mej. Det ska ju hjälpa mej att bli bra ute i normala livet för jag lever ju inte i en skyddad verkstad. Jag var en utav dom bättre i klassen, en utav dom som drog klassen framåt. Och då blir det ju så att jag får ju ingenting att spegla mej mot. Jag låg liksom på kanten så att man egentligen kanske hade kunnat gått i vanlig klass. Och jag fick ju inte se hur man går tillväga normalt. Hur gör andra? Vi behövde aldrig anteckna för vi fick allt i stencilform. Utan jag fick ju bara lära mej det där med stenciler, alltså kortfattat, och vi läste lättare böcker. Vilket ju gjorde att när jag började på gymnasiet var jag ju inte fit for fight. Jag **hade** ju inte dom kunskaperna man behöver om hur man går tillväga normalt i skolan.

Jag hade ju ett sånt minne så att jag klarade ju mej hela tiden med mitt minne. Jag lyssnade på lektionerna och lärde mej. Jag får nästan alltid godkänt, fast jag inte tror det. Och jag hade ju inget ämne där jag inte hade godkänt när jag gick ut nian. Jag tror jag gick ut med 3.8 kanske.

EFTER GRUNDSKOLAN

Sen gick jag ett år på samhällsvetenskaplig linje på gymnasiet. Och jag hängde väl inte riktigt med. Det blev ett väldigt stort hopp för jag hade ju inte fått nån studieteknik. Vi hade gjort väldigt mycket stenciler i läsklassen, men jag hade inte fått teknik hur jag skulle plocka ur böcker och hur jag skulle anteckna. Det var ju ganska flummigt då på 70-talet, tyckte jag. Det var ju inte fel på mej, utan det var ju fel på skolan om dom inte kun-

de lära mej. Och jag kände ju själv att jag kom så efter, så jag slutade. Så sen började jag på beklädnadsteknisk linje och lärde mej att sy kläder för jag har alltid varit väldigt modeintresserad. Jag gick där i två år och hade godkänt i alla ämnen när jag gick ut. Sen gick jag på tillskärarakademin i Köpenhamn i omgångar, kanske nio månader eller nåt sånt.

Sen höll jag väl på lite med det, men så tyckte jag att det var en så jobbig miljö, eller man ska säga, jobbig bransch. Jag är ju alldeles för direkt och säger vad jag tycker och tänker. Jag gjorde lite småjobb hit och dit och sen började jag resa. Och så jobbade jag på gym och lite på servicehus för att få pengar så att jag kunde resa. Så jag har rest jättemycket. Och sen började jag på krogen, och då gick det ju jättebra att jobba ihop pengarna och resa. Så jag har jobbat i garderoben, i spritkassa och lite hovmästare. Och sen blev jag ju servitris. Och det gör jag ju fortfarande.

När jag var runt trettio jobbade jag på en kompis' kontor ett tag. I tre år. Han hade ett litet teknikföretag. Så jag svarade i telefon, skrev lite fax och lite order, beställde varor, pratade med kunder och var med på mässor. Jag faxade ju alltid till mina föräldrar eller till nån kompis för att kolla att det jag skrev var rätt. Eller så ringde jag till nån och frågade: ”Stavas det så här? Är det här rätt?” Så att jag hade ju alltid ett litet nät så. Ibland var det inte så och då fick jag skicka iväg det i alla fall. När jag började hade jag talat om för honom att jag hade två problem. Det ena är att jag stavar som en kratta. Och det andra är att jag har jättesvårt att komma upp på morgnarna. Dom två grejerna han klagade på hos mej var just det. Så till slut blev det ohållbart. Då flyttade jag och började jobba på krogen igen.

Jag trivs att jobba på krogen, men jag tycker att det är för enkelt. Det blir ingen hjärnstimulans.

På vårterminen -96 gick jag på folkhögskola där dom hade en läs- och skrivkurs. Det hjälpte mej inte. Och jag kom i riktigt bråk med lärarna för dom tyckte att jag tog för mycket plats. Dom tyckte att jag inte behövde så mycket hjälp med skrivandet och att jag minsann kunde klara mej. Det passade inte mej som person att vara där. Jag har ju såna motsatser. Alltså när folk tittar på mej och pratar med mej så är det ingen som kan tro att jag har dom här svårigheterna som jag har. Till och med utbildade speciallärare har svårt att ta det jag säger på allvar. För dom

tror att jag inte försöker. Det har jag hört **många** gånger. När jag själv har tittat på mej så tror jag att det har med det att göra att jag är ruschig, jag kan organisera, jag tar tag i saker. Men när det kommer till skrivning och vissa grejer så **kan** jag inte. Och då tror inte folk mej, eftersom jag kan allting annat. Jag har inte den bilden som finns av hur en dyslektiker ska vara, att man **ska** inte kunna så mycket ord. Man **ska** inte kunna prata så bra. Jag passar inte in efter den gängse normen. Och sen så är jag tjej och jag **ger** mej inte. Jag **tar** plats. Jag bråkar och jag låter tills jag får den hjälpen jag behöver. Och som tjej så får du ju inte göra det.

Sen kom jag ju till AMI och testades. Jag hade ju väldigt grava skrivsvårigheter, mest än lässvårigheter. Min tolkning blev att dom tyckte nog det var slöseri med resurser att jag skulle till universitetet för jag skulle nog inte klara det. Jag gick en dyslexikurs där och då gjorde jag inga framsteg. Alltså mitt skrivande hade inte gått upp. En utav lärarna frågade också mej om jag verkligen hade försökt. Och då hade jag suttit hemma och, ja, grinat. Jag kommer så väl ihåg det. Och grinat. Och hon kommer och säger: ”Har du verkligen försökt?”

Och sen så började jag på komvux och gick där två, tre år och läste svenska, historia, samhällskunskap och matte. Jo, och så data. Och det var där jag försökte få gå grundutbildningen på engelska. Men det kunde jag inte få läsa på komvux för dom sa: ”Om du kommer på en nybörjarkurs för oss, så kan du prata engelska men inte skriva och inte läsa.” Och då ville dom inte ha mej där för jag skulle bli ett störande moment. Och det skulle bli för lätt för mej. Så då fick jag gå den här extra, den här kursen, privatlektionerna, hos en speciallärare. Det var en man som jobbade där på nån skriv- och läsverkstad kan man kalla det för. **Han** är den som lyssnat på mej och hört mina problem. Alltså specifika skrivsvårigheter är inte lika vanligt. Det **finns**, men det mesta är faktiskt inriktat på läsning hela tiden. Och det har jag inga problem med. Engelska har jag problem med, så jag fick gå två terminer hos den här specialläraren att lära mej läsa engelska så att jag skulle kunna läsa på universitetet.

Efter första terminen så trodde dom att det skulle räcka, men så fick jag en termin till. Det blev jag faktiskt väldigt förnärmad över att dom ger hjälp, men dom fullföljer inte hjälpen. Alltså börja ge nånting och sen hugga av allting mitt i. Det hade varit bättre att sagt att du får ingen

hjälp över huvud taget. Alltså jag fick ju **hota** med att jag tyckte livet var för trist och snaran ... och krokodiltårar. Och jag tycker inte att man ska behöva bli så upprörd och arg. Ja, för jag blir mest arg. Att man ska behöva **manipulera** folk för att få den hjälpen man behöver.

Och det är väl det som jag känt att jag behövde riktig hjälp med då, att få en bemästring av mina problem. Och att liksom kunna hitta en väg för mej att gå tillväga som passar **mej** och den jag **är**. Man kan ju inte bara köra över en som person, bara liksom för att så bör man göra när man är dyslektiker. Det är oftast jag har känt så. Tills jag träffade den här specialläraren på komvux som faktiskt lyssnade på mej. Och när jag känner att det här går inte, då kunde han komma med förslag. ”Men gör så här i stället. Du har bra kvalitéer, och du är duktig.” Så att man också ser det. För ofta så ser man ju inte det när det inte går. Han tog mej i hand så att jag gick hos honom varje vecka. Han hjälpte till med **allt**, alltså från att hur jag ska hantera mej själv när det blir jobbigt till att ge mej alltså vägledning för det som man inte har. Som **jag** inte har, att kunna **se** att jag faktiskt ... Till exempel har jag alltid tyckt att jag ger upp jämt. Alltså jag kan aldrig slutföra nånting. Han såg det tvärtom. ”Du är som en gummiboll”, sa han. ”Du blir nerslagen och sen, du pluppar upp igen efter ett tag när du har slickat dina sår.” Ja, det är att se positivt på det hela i stället för att se, som jag såg det, som något negativt. Eller jag var som ett flöte. Man dängde till mej, och så efter ett tag så pluppade jag upp igen och guppade liksom på den vägen jag var och tänkte mej. Jag menar, det är skillnad att se det så, än att se det som att jag bara misslyckas och inte klarar av nåt. Han kunde liksom **se** och skriva upp alla bra sidor jag hade, som man är dålig på att se när man har det svårt.

I DAG

Nu läser jag på universitetet sen höstterminen -99. När man ska börja på universitetet kan man ju ansöka om särskilda skäl, alltså att få komma in fast man kanske inte har betyg så det räcker. Det gjorde jag och då skickade jag till fem universitet. Och på alla dom fick jag **helt** olika svar. Två sa att jag kunde få komma in på kurser med mindre betyg. Och tre sa nej. Den ena sa att jag inte skulle klara universitetsstudier. Den andra

sa att mina betyg var för dåliga och den tredje sa, ja, både ock. Och det är också ett lotteri, tycker jag. Det är ju dom bedömarna som sitter där och bedömer och tittar på mej. Ja, hon klarar inte det här. Och den här personen klarar det. Jag kan tycka att det måste ju finnas kriterier då hur man liksom väljer ut så att det blir ungefär likadant på alla ställen.

När jag började på universitetet så var det ju en dam som träffade en. Handläggaren, ja, som talade om hur mycket hjälp man kan få. Hon träffade ju en varje termin. Ja, hon följde upp lite. Och det kändes skönt att det fanns nån. Alltså hade man nåt problem så kunde man i alla fall fråga då, att det fanns nån att fråga. Sen bytte dom handläggare andra året eller nåt sånt. Hon har ingen uppföljning över huvud taget om en, hur det går. Jag skulle önska att det fanns nån som frågade hur det går. Man är så osynlig på universitetet. Gör jag inte mina tentor så är det ingen som **frågar efter** en, utan man bara försvinner. Och då blir det jobbigt för det är så lätt att stoppa huvudet i sanden eller dra sej undan. Jag tror att det kan vara bra att vara synlig. Eller om man har problem att fråga nån. Hur ska jag göra här? Och kanske få nån annans inblick i ens problem, nån som har läst. Mentor alltså, kanske frivilligt. Lite som man har läxhjälp.

Jag har läst pedagogik och kriminologi och etnologi, 40 poäng på alla. Och nu håller jag på att skrapa ihop poäng som jag inte tagit. Jag har tio poäng kvar på kriminologin och tio på pedagogen, och sen så har jag tio på etnologen. Syftet för mej har varit att utveckla mej så att jag kan läsa på universitetet, eftersom alla sagt att jag aldrig nånsin skulle kunna läsa där. Och bara därför så kan ju jag bli fruktansvärt förbannad och envis. Jag har ju lärt mej jättemycket. Jag har utvecklats jättemycket genom att göra det här. Och det har varit för mej själv egentligen. Sen om jag kan få bättre jobb, det är en annan sak.

Pedagogik har varit lättast. Där har det aldrig varit nåt problem om hjälp, alltså om jag ville ha muntlig tenta eller skriftlig tenta eller den tiden jag behövde. Plus att dom har sett min kunskap, kan jag säga. Alltså dom vill ju att jag ska skriva min C-uppsats där. På kriminologin har jag fått stridit ganska mycket för att få mina muntliga tentor eller att man har blandat hemtenta med muntlig tenta så man får fylla i.

Det finns ju lagstadgat att få hjälp på universitetet, men det är ändå upp till varje examinator att bestämma. Så att har jag otur så får jag en

examinator som säger: ”Nej, hemtenta tar jag inte.” Eller ”Muntlig tenta tar jag inte.” Så att moment 22 finns på många ställen, tycker jag.

Dom skriftliga tentorna har gått jättedåligt. Då har jag alltid fått göra muntligt. Och sen har jag hemtentor. Men det är bråk, varenda gång. Utom en gång faktiskt, en lärare som alla sa till mej att **han** kommer att bråka. Han sa: ”Javisst, kom hem till mej så gör vi en muntlig tenta när du tycker att du är klar.” Och det som har varit värst, det är en lärare som själv har dyslexi och som ansåg att han hade minsann blivit hjälpt av att skriva tentorna. Att det skulle hjälpa mej att få mer självförtroende. Men jag hinner inte. Det tar för lång tid. Jag **orkar** inte heller. Alltså sitter jag vid datorn, kan jag inte sitta för länge för jag blir så trött i huvudet och trött i ögonen. Till slut så får jag ont i huvudet och hela hjärnan blir helt tom för att det tar sån energi. Så att jag sitter ju kanske, när jag är själv, i två timmar och sen så måste jag gå iväg och göra nånting. Och så kanske jag sitter igen i två timmar. För att annars så orkar jag inte.

På etnologen, där har jag väl mött mest motstånd då. Det första läraren sa, när jag kom till honom, var om jag verkligen skulle läsa det här ämnet med mina problem. Om jag inte skulle läsa ett annat ämne. I stället för att säga: ”Men vad trevligt att du kommer hit och vill försöka! Vi ska hjälpa dej så gott vi kan.” Man måste ju i alla fall få försöka, inte bli dömd alltså innan. Jag blev jättearg. Och så blev jag ledsen. Jag blir mest arg jämt och så kan jag skälla på folk. Men då tog jag mej i kragen och, ja, jag läste. Så att när jag var klar med det och hade fått mina poäng, så gick jag in till honom och talade om att jag tyckte att han inte skulle säga så här till dyslektiker. För att andra kanske inte är så tuffa som jag är och kanske inte kommer tillbaka nåt mer och vågar läsa. Hade det varit det första ämnet, hade jag kanske bara drypt av. Man vet aldrig. Jag är relativt hårdhudad, men för dom här som inte är lika hårdhudade och tuffa, hur går det för dom? Det tänker jag ofta.

Men just det här med skrivningen, det är ju det som är problemet. Jag har fortfarande inte riktigt lyckats lista ut hur jag ska komma över min barriär. Jag har ett sånt fruktansvärt motstånd för att sätta mej och skriva. Jag kanske inte kunde uttala det tidigare. Det kan jag nu därför att specialläraren på komvux hjälpt mej till att göra det, att kunna uttala vad det är jag behöver, alltså mera. Jag kunde ju säga, men inte kanske exakt

vad det behövde sägas för att folk ska höra vad jag ville. Dom tycker: ”Ja, men du kan sitta och öva själv.” Och eftersom jag har såna problem, och det sitter så djupt in, kan jag inte sätta mej ner och skriva. Jag måste ibland ha min mamma, som kommer och sätter sej bredvid, bara för att jag ska sätta mej ner. Inte för att jag inte kan skriva, utan bara för att jag ska sätta mej ner. Jag stavar som en kratta. Jag har väldigt bra grammatik, alltså öra. Även om jag inte **kan** alltså. Jag vet hur det ska vara, **men** det kommer ut till något helt annat. Och det tar mej **sån tid**. Jag väger vartenda ord när jag ska skriva. Alltså känns det här rätt? Jag vet hur saker och ting ska vara exakt. När det inte blir exakt, när jag själv gör det, då får jag såna problem.

Jag har väl inte riktigt förstått att jag kan skriva heller. Alltså jag **har** ju blivit mycket bättre. Jag har fortfarande inte fattat att det går. Alltså jag ligger väl kanske på en åtta, nia. Men jag menar jag är på universitetet. Det är ju stor skillnad på vad dom kräver av mej. Eftersom jag inte fick lära mej det, när jag var yngre, så ligger jag ju efter. Det finns ju igenstans där jag kan gå och träna. Som vuxen ser man att mycket om dyslexi handlar om barn. Det är sällan det finns nån studiecirkel för vuxna, som har dyslexi, eller liksom hur man hjälper vuxna som ska läsa på högskola. I dag är det **fruktansvärt** att inte kunna läsa och skriva. I dag finns det inga jobb, där du inte behöver läsa och skriva. Det finns liksom ingen frizon. Och man tar inte det, tycker jag, på allvar, det här med hur viktigt det är att inte kunna läsa och skriva. Alltså barn som inte har lärt sej att läsa och skriva, **kan** inte tillgodogöra sej dom andra ämnena. Det spelar ingen roll. Dom sitter ju där som UFO:n i klassrummet. Därför tycker jag att det är så viktigt att få lära sej det grundläggande. Resten kan du alltid ta in.

Jag gillar ju att skriva upp saker, alltså det där lite gammeldagsa sättet. Om det går i min egen takt så klarar jag det. Nu på universitetet har jag några som skriver anteckningar och så fyller jag i med dom, alltså mina egna då. Jag har försökt med mindmap, men det funkar inte. Jag har svårt att hänga upp saker och komma ihåg det. Jag kommer ihåg, men inte det som anses vara det viktiga.

Läsningen har aldrig varit något problem, utom om man ska säga skolböcker. När jag testades på AMI, då hade jag läshastigheten som

universitetsstuderanden, låg precis på kanten där då. Jag har lite svårare när det är litteratur som har lite omkringord, kanske jag ska säga beskrivande ord. Foucault, till exempel, tycker jag var underbart att läsa. För han har ju så mycket beskrivande, inte bara staplar ord på ord som en del kurslitteratur där man gör det och där det inte finns nåt kitt emellan orden. Då kan jag få lite svårare att förstå vad dom egentligen menar.

Jag har talböcker i engelska, men jag har lite svårt för det för jag har ju lärt mej ... eftersom jag läser svenska obehindrat så blir det ... ja, jag måste läsa boken. Jag förstår inte riktigt när det blir så här svår engelska, som det är på universitetet. Då måste jag läsa den, och då brukar min mamma hjälpa mej att läsa så att det blir rätt då. Jag kom aldrig så långt, eftersom jag inte fick mer hjälp. Hade jag fått en termin till, så hade jag kommit över den här barriären som jag ligger på nu och inte klarar av att bryta själv. Men jag kan läsa en enkel, skönlitterär bok på engelska.

Och så är det CSN då. Det blir jättejobbigt när dom inte har förståelse för att en termin kanske det inte går så bra. Där kan man också få olika svar. Alltså man kan ringa tre olika och få tre olika svar beroende på vem som bedömer en. Om du ska till exempel få nedsatt studietakt och såna saker. Och sen tror jag att det har blivit hårdare, när dom gjorde om studiebidragsgrejen för två, tre år sen, för då har man ju X antal terminer. Och då är man tillbaka till att dom säger att alla ska utbilda sej. Och hur går det ihop då när man har såna krav? Och dom här som inte passar in i systemet?

Ända sen läsningen lossnade i femman, sexan har jag alltid läst extremt mycket böcker. Jag läser allt möjligt. Jag kan läsa kriminalböcker och jag kan läsa kiosklitteratur. Och jag kan läsa livsberättelser. Ja, allt möjligt. Det enda jag kanske inte har läst, det är dom här Platon och såna där konstiga. Jag brukar läsa Expressen, och Dagens Nyheter brukar jag ha när jag har råd.

Blanketter har jag oftast inte problem med, men manualer däremot har jag jättesvårt för. Jag har ju förstått att jag har lite problem med mitt sekvensminne. Ska man följa en manual så måste man ju gå i rätt ordning när man ska göra sakerna. Dom som skriver manualerna, ibland så hoppar dom över saker som man ska göra, som dom anser att man ska veta att så här gör man. Och då tappar jag bort mej. Jag blir arg. Jättearg.

Och så slänger jag nästan ut saken. Och sen brukar jag låta nån annan titta på det eller så tar jag upp det senare. Det brukar gå. Och sen kan jag göra det en gång. Och sen ska jag göra en annan gång, och då kan jag inte göra det. Och så blir jag lika arg igen. Nu blir jag mest arg på dom som gör manualerna, för jag blir så **förbannad** på att dom inte kan skriva ordentligt. Och sen är dom ju översatta, oftast tre, fyra gånger från nåt första språk.

Skriver gör jag inte frivilligt. Alltså det händer. Det är måsten. Jag svarar ju på mina e-mail, men det kan dröja länge, en vecka, två veckor, tills jag har samlat mod för att skriva. Jag brukar säga att jag har som ett litet grönt monster som sitter på axeln. Och det brukar dyka upp i samband med att jag ska skriva. SMS till exempel. Jag **bävar** för att skriva såna saker. Ja, oftast skriver jag ju så dåligt, så då vet jag inte hur den andre ska ta emot. Jag stavar som en **kratta**. Jag har stavningsprogram på datorn, men det är inte alltid det räcker. Jag stavar så dåligt alltså.

Det finns massor av program och saker, men där kommer det tillbaka igen, det här med pengar. Jag har inga speciella program till datorn. Det har jag inte haft råd att köpa. Jag kan inte satsa alla pengarna på det. Jag måste ju liksom få leva också. Eftersom jag hållit på så länge så har ju mina pengar tagit slut för länge sen. Och mina föräldrar hjälper ju mej. Men jag menar, ska jag lägga ihop allting så blir det ju enorma summor för att hålla sej à jour. Min dator är för seg. Och så nya program och alltihopa. Så ska dom uppgraderas. Och det blir massor med pengar som en student ska betala. Alltså när jag börjar jobba, då kan jag få hjälpmedel från försäkringskassan, men när jag studerar får jag inga. Vilket jag tycker är jättefel. Är det nån gång du behöver hjälpmedel så är det när du studerar. Det är ju moment 22.

Jag har blivit sponsrad till en C-pen för att göra understrykningar, för att det ska gå lättare. Alltså man kan ju skanna med den in till datorn. Men nu har det inte funkat för min dator har varit lite dålig.

Jag har inte körkort. Alltså när jag var yngre så fanns ju inte som nu datorn då, att man kunde göra proven. Och sen fick man ju inte längre tid för att skriva också. Och frågan är om dom nånsin hade kunnat lista ut vad jag hade skrivit, eftersom det inte fanns datorer. Jag började övningsköra, men jag tyckte det var jätteobehagligt. Jag kunde inte

riktigt avståndsbedöma var bilen låg. Och det har jag förstätt nu varför. Dom kom fram till att jag har lite konstig skelningsproblematik.

Det tänker jag ofta på, vad det ska bli av mej. Det är väldigt svårt, därför att jag måste ju jobba för en arbetsgivare som tycker att jag är så bra så att det överväger mina problem. I dessa tider kan jag känna att det är jättesvårt. Jag har precis bestämt mej att skriva C-uppsats på pedagogen. Jag har läst mycket om arbetsmiljö och, ja, pedagogik på arbetsplaster och gruppdynamik och sånt. Då kanske man kan bli konsult och gå in och titta på problemföretag och se hur man kan lösa det. Men jag har inte tänkt i dom banorna när jag valt mina ämnen. Kriminologi har jag alltid velat läst, så det var intresse. Jag blev väldigt utanför genom att gå i läsklass. Och det har jag känt mej ända upp i nu. Alltså jag kan förstå hur folk som har problem blir kriminella, därför att jag kan känna mej delaktig i både ... Jag vet ju hur jag ska uppföra mej, om man så säger, i överklassmiljö. Men jag vet också hur det är att vara på andra sidan. Alltså jag kan bägge mynten. Jag säger ju alltid fel saker, var jag än är. Så på nåt sätt blir det aldrig rätt det jag säger. På nåt vis så klampar jag alltid i klaveret.

Jag tycker om gamla saker, så etnologi är en sak jag ville läsa på grund av det också. Och det är väl det ämnet jag har märkt att det passar mej minst av dom ämnen jag har läst. Och sen pedagogik, det tyckte jag verkade intressant också.

Jag kan inte som andra människor bestämma att det här vill jag bli, det här vill jag göra. Utan jag får titta på mej själv. Vad klarar jag? Och prova det. Ja, det här klarar jag att läsa. Och sen får jag se vad det kommer ut av det. Och då går det mycket bättre. För dom gånger jag riktigt misslyckats, det är när jag har valt nånting och inte sett utefter mina problem kanske. Jag har fått begränsa mej lite. Jag har insett att ekonomi kan jag inte läsa för jag är inte tillräckligt bra på matte. Och juridik blir för svårt. Alltså jag kanske skulle läst psykologi, men jag har inte tillräckliga betyg för att komma in där. När jag var yngre var det mycket mode, men det hade jag inte tillräckligt bra självförtroende för. Och min personlighet passar nog inte in där, inom den branschen. Sen när jag blev lite äldre så har journalist varit nånting. Jag skulle vilja hjälpa folk som har problem, alltså med att se missförhållanden. På den tiden kunde man inte göra

TV-program och sånt på samma vis som man kan nu. Hade jag varit ung så kanske det hade varit en annan sak. Och journalist insåg jag ju att det skulle vara rena självmordsuppdraget.

Det viktigaste för att jag gått vidare är att jag fått varit arg. Jag har haft **lyckan**, tror jag, att som tjej få vara arg. Att mina föräldrar tillåtit mej att vara arg hemma och på så sätt också kanske vara arg i skolan och vara arg överallt. På så sätt har jag fått en ventil. Alltså om jag hade kuvat mej så tror jag att det hade gått riktigt illa. Jag tror det. Jag tror att jag hade kunnat vänt ilska mot mej själv och blivit destruktiv på olika vis. Alltså det kan jag ju göra än i dag. Jag kan ju göra dumheter. I stället för att jag vet att jag borde sitta och plugga så gör jag inte det. Och nånstans är det mej själv jag gör illa. Det är ju inte nån annan som lider över att jag inte gör det jag ska göra. Man har ju lärt sej ett mönster och alltså det är ju väldigt svårt att bryta det där mönstret. För det sitter i ryggraden.

Och sen att jag kommer ifrån en sån omgivning som jag gör. Jag tror det skapar trygghet. Mina föräldrar har alltid varit väldigt bra. Även om det inte gick att ta strid, så har dom ändå varit på min sida, mina föräldrar, att dom ändå har litat på mej. Men ändå så var dom måna att veta var jag var. Det tror jag var viktigt. Det här att alltid ringa var man är och vad man gör och att bry sej. Jag tror att det är viktig för att få en stabil grund ändå.

Det viktigaste för dyslektiker är att bli sedd med dom problem som du har. Ibland kan jag se att folk fastnar i en viss bild som dyslektiker ska vara. Den bilden varierar lite, men passar man inte in i bilden så blir det problem. Och att få hjälp också, kanske att få livsstrategier, inte bara läs- och skrivstrategier utan livsstrategier, att leva med ett dolt handikapp, det tror jag är viktig att få redan när du är riktigt liten. Alltså vissa saker kanske är lättare att ta till sej som vuxen. Att man kan se hur går jag tillväga när jag kör fast, till exempel. Men jag kan ju se ibland att jag sitter fast. Alltså man blir ju hemmablind. Jag kan bara ge mej dom här råden, och så har jag provat dom och så funkar inte det. Och då behöver jag nån annan människas input som inte är för nära mej, nån som liksom kan se andra saker hos mej, som inte jag ser. Man fastnar också i det man tror man sett i sej själv förut. Det här problemet, som man har, skapar ju andra problem. Det är ju som ringar på vattnet som slår ut i hela livet.

Jag vet ju mina begränsningar, att jag inte ibland kan göra vissa saker som andra kan göra. Och att jag ibland kanske har problem med att se det, för jag vill göra som alla andra. Jag har väldigt bra självförtroende ibland, men sen har jag vissa gånger **jättedåligt** självförtroende. Om jag sätts inför press på vissa saker, så klarar jag inte att göra saker för att pressen gör att det blir för mycket. Då blir det black out ibland. Och då måste jag stöta och blöta det 25 gånger innan jag kommer över den där gränsen. I samhället så får man ju bara ett försök på många saker. Och sen, jaha, du klarar inte det här. Tack och hej! Och att samhället faktiskt missar saker därför att dyslektiker, tycker jag, ser världen på ett annat sätt. Vi ser saker som andra inte ser. Vi drar associationer som inte andra drar. Det finns ju många kreativa människor, dyslektiker oftast. Och i samhället i dag så saknas det kreativa människor. Det saknas folk som kan komma på idéer och göra saker. Och **våga**. Och jag tror dyslektiker vågar mycket, mycket mer än vad många andra gör. Man **måste** våga, ta tag i det här och våga misslyckas igen. Alltså jag brukar säga ibland att dyslektiker är världsbäst på att misslyckas. Däremot att lyckas, det har man ingen aning om. Man får panik när man lyckas. Och då måste man misslyckas igen, för det är man van vid att göra. Men man vågar prova saker, som kanske andra inte gör eller se saker på ett annat sätt, som inte andra vågar se. Men man kanske inte vågar säga det, därför att många skrattar åt en när man säger nånting. ”Nej, men så kan det inte vara! Det förstår du väl!”

Och sen att jag är envis. Nej, att jag har den här flötestendensen då, att dom kan knocka ner mej och sen så slickar jag mina sår och sen är jag tillbaka i manegen igen. Nånstans så har jag haft en känsla inom mej att jag **vill** nåt mer. Jag **kan** och **vill** nåt mer, och jag har ganska mycket att liksom bidra med, tror jag.